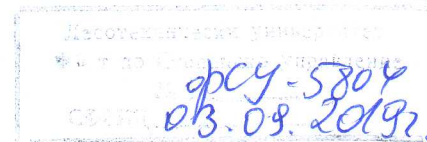

РЕЦЕНЗИЯ

фссу-5804/3-9-2019

върху материалите за участие в конкурс за заемане на академична длъжност "професор" , област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки , ПН 3.9. Туризъм , научна специалност „Икономика и управление“, по дисциплината „Здравен, балнео и СПА туризъм “, обявен от Лесотехнически университет в ДВ бр. 37/7.5.2019 г., код на процедурата АВМ – Р - 0419 - 04 .

Кандидати за участие в конкурса са:

Доц. д-р Красимира Светославова Станева

Рецензент: д-р Иван Петров Палигоров, професор по ПН 3.7. Администрация и управление от Лесотехническия университет

1. Кратки биографични данни за кандидата

Доц. д-р Красимира Станева завършва висше образование в СУ „Св. Климент Охридски“ – Магистър по геология и геохимия през 1988 г. От 1992 г. е доктор по Геология в СУ. От 2011 г. е магистър по кинезитерапия в Медицински факултет на СУ. През периода от 1986 г. до 2016 г. има множество специализации както у нас, така и в Германия, Русия, Украйна и Австрия. От 1992 г. до 1997 г. е научен сътрудник II степен в Института по ботаника в БАН. От 1992 г. до 2003 г. е главен асистент в ЛТУ по дисциплините Геология с петрография, Литомониторинг и Декоративни облицовъчни скали. От 2003 г. до 2008 г. е доцент по Геология в Аграрен университет Пловдив, а от 2008 г. до 2014 г. е доцент по Геопатология и геомедицина в СУ. От 2014 г. е доцент в ЛТУ по професионално направление 3.9. Туризъм, научна специалност Икономика и управление. Освен преподавателската си дейност има задължения като ръководител на Центъра за продължаващо обучение и на Центъра по управление на качеството.

В заключение може да се обобщи, че кандидатът по конкурса Красимира Светославова Станева притежава ОНС Доктор, повече от 2 години е доцент в ЛТУ по професионално направление 3.9. Туризъм, научна специалност Икономика и управление.

2. Съответствие на подадените документи и материали на кандидата с изискуемите съгласно Правилника за РАС в ЛТУ

Представените от кандидата по конкурса доц. д-р Красимира Станева документи и материали за участие в конкурса са в пълно съответствие и в изпълнение на изискванията на Правилника за РАС на ЛТУ. В съответствие с изискванията на чл. 65а, ал. 4 на Правилника за РАС на ЛТУ е представила заявление по образец, в което са описани всички представени документи и материали. Такава е и оценката записана в решението

на първото заседание на научното жури от 10.07.2019 г., формирано със заповед № ЗПС 322/26.06.2019 г. на Ректора на ЛТУ.

3. Оценка на учебно-преподавателската дейност на кандидата

На основата на данните в представените от кандидата по конкурса служебни бележки може да се подчертае, че в периода от учебната 2014/2015 г. до учебната 2018/2019 г. в професионалното направление на обявения конкурс има годишно учебно натоварване над минималния норматив, възприет от АС на ЛТУ. Годишното учебно натоварване през посочения период е в рамките от 463 до 628 часа, в т.ч. от 338 до 611 часа аудиторна заетост. Доц. д-р Станева е титуляр по дисциплините: „Балнеологичен и СПА туризъм“, „Културен туризъм“, „Туристически дестинации“, „Рекреационно-туристически ресурси“ и „Устойчиво развитие на туризма“, по които води лекции и упражнения, а по „Екопланиране и стратегически ОВОС“ води само лекции. Допълнително води лекции и упражнения във Факултет „Екология и Ландшафтна архитектура“ по дисциплините: „Геология и петрография“, на студентите по Екология и опазване на околната среда, ОКС „Бакалавър“ и „Регионално управление на ландшафтно-архитектурната дейност“ на студентите от специалност Ландшафтна архитектура, ОКС „Магистър“.

През учебната 2016/2017 г. и 2017/2018 г. е извела лекции и упражнения по дисциплината „Социална политика“ на английски език, в общ обем от 91,4 часа пред студенти по програмата „Еразъм +“.

Доц. д-р Станева е представила списък на учебни програми по 20 дисциплини в ЛТУ, на 4 от които е съавтор, а на останалите е автор. Не е отбелязано в справките, но тя е член или председател на работни групи или комисии за подготовка на промени в учебните планове на специалностите „Алтернативен туризъм“ и „Управление на алтернативния туризъм“. Работила е активно при подготовка на доклади за самооценка и акредитация, както и за изпълнение на препоръките получени по време на акредитация или на следакредитационен контрол.

През периода от 2015 г. до 2019 г. е била научен ръководител на 20 защитили успешно дипломанти от специалностите Алтернативен туризъм и Управление на алтернативния туризъм. Била е рецензент на 3 дипломни работи. Ръководител е на редовен докторант.

Доц. Станева е организатор и ръководител на специализанти по ОППК „Учител“ и води лекции и упражнения по дисциплините „Училищно и професионално ориентиране“ и „Педагогическа ергономия“ в Центъра за продължаващо обучение.

През периода 2012-2019 г. доц. Станева е била хоноруван преподавател в НСА „Васил Левски“, в магистърските програми „SPA култура, източни и аква практики“ и „SPA култура, хидро, лито и таласо терапия“, където е имала обща учебна заетост от 564 академични часа.

През 2018 г. доц. Станева е поканена като гост председател на комисия за заключителен изпит на студенти от Факултета по Туризъм, свободно време и гостоприемство на Метрополитан Университет в Будапеща, Унгария.

Подготвеността на доц. Станева ѝ позволява и тя е високо ценен експерт в различни експертни групи на държавните органи, разработващи политиката в областта на туризма в България. Консултант е на списание на списание National Geographic Bulgaria от 2006 г.

Изложеното позволява да се обобщи, че доц. д-р Станева е високо подготвен експерт и изследовател, изграден и утвърден преподавател от кариерата. Има авторитет като експерт, преподавател и изследовател, което ѝ позволява да извършва учебно-преподавателската дейност в няколко университета в България и да бъде канена в чужбина.

4. Оценка на научната, научно-приложната и публикационната дейност на кандидата

Представената от кандидата по конкурса справка-самооценка за съответствие на научната продукция с минималните национални изисквания по чл. 2б от ЗРАСРБ и чл. 2а, ал.1 от ПРАС в ЛТУ за участие в конкурс за заемане на академична длъжност "професор" е изготвена много подробно и отразява в пълна степен научната, научно-приложната и публикационната дейност. Задълбоченият преглед на представените научни трудове, както и на представените документи и материали, потвърждават по-голямата част от данните от справката-самооценка за съответствие и общата оценка е, че кандидатът покрива минималните национални изисквания. Основанията за това са представените 3 монографии – монография по конкурса в 2 издания, второто от които е разширено и допълнено, и отделно колективна монография. Публикационната дейност на кандидата е представена в общ списък от 155 заглавия. От тях за рецензиране по конкурса са представени 96, в т.ч. 69 научни публикации в реферирани и в нереперирани, но с научна редакция научни списания, 15 пленарни и поканени доклади пред научни

конференции и 9 учебника и учебни пособия. Научната продукция може да се групира както следва:

- ✓ Монографии – 3 [№№ 59, 60, 61];
- ✓ Публикации в научни списания и сборници от конференции – 69 [№№ 71-139], от тях в български – 45 бр., в международни – 24 бр. Самостоятелни са 31, от колективните с един съавтор са 17;
- ✓ Доклади – пленарни и поканени на международни и национални научни форуми – 15 бр. [№№ 141- 155];
- ✓ Учебници и учебни пособия – 9 [№№ 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70].

Не приемам за рецензиране публикациите, които тематично не са пряко свързани с научната специалност Икономика и управление, професионално направление 3.9. Туризъм - №№ 71-82, 110, както и няколко публикации в електронни портали, до които няма достъп.

Независимо от това, в заключение в количествено изражение общата оценка на научната, научно-приложната и публикационната дейност на кандидата покрива напълно минималните национални изисквания.

4.1. Участие в научни, научно-приложни и образователни проекти

Кандидатът по конкурса е представил списък от 8 международни и 11 национални проекта. 2 от международните проекти са научно-приложни, на които тя е ръководител на колектива от България, а 6 са образователните проекти за преподавателска мобилност по „Еразъм+“. От националните проекти – 1 е научно-изследователски, 1 е демонстрационен, а останалите 9 са образователни. Заслужават специално внимание международните научно-приложни проекти „Balkan Wellbeing Concept, 2015“ и „Минералните води – източник на здраве и благосъстояние – Wellspring“ – трансграничен проект България и Сърбия. От националните проекти с особено значение са образователните проекти „Актуализиране на учебните програми на специалностите във Факултет „Стопанско управление“ на ЛТУ в съответствие с изискванията на пазара на труда – EDUCOMP“ и Актуализация на учебните програми по специалности: „Екология и опазване на околната среда“ и „Ландшафтна архитектура“, финансирани от Оперативна програма „Развитие на човешките ресурси“, съфинансирани от Европейския социален фонд на Европейския съюз.

В отделен списък са представени 41 приложни проекта свързани с експертно участие на кандидата в оценка на въздействието върху околната среда на инвестиционни проекти, доклади за оценка на съвместимост на изменения в устройствените планове на общини,

доклади за екологична оценка и оценка за съвместимост на общи устройствени планове на общини. Кандидатът е ръководител или ръководител на екип в 14 от тези проекти.

4.2. Характеристика на публикуваните научни резултати

Задълбоченото запознаване с представената по конкурса научна продукция позволява да се открият няколко основни характеристики на публикуваните научни резултати и те да се групират като научни, научно-приложни, приложни и образователни приноси. По-конкретно те могат да се обобщят както следва:

- Разработване на подходи, усъвършенстване на съществуващи методи за оценка на природните ресурси и тяхната пригодност за създаване и предлагане на туристически продукт, за определяне на туристическа идентичност на общинско ниво;
- Разработване на концептуални модели за развитие и управление на иновативни туристически продукти в България;
- Натрупване на нови научни факти и разкриване на нови страни и аспекти на оценката на природните ресурси за развитие на здравния, балнеологичния и СПА туризма;
- Разработване на компетентностен модел на заетите в туризма, на програми и подходи за образование и обучение в областта на туризма.

Посоченото до тук позволява да се обобщи, че по характеристика на публикуваните научни резултати те са в областта на Социалните, стопанските и правните науки, по професионално направление 3.9. Туризъм, по научна специалност Икономика и управление в туризма.

4.3. Отражение на научната дейност на кандидата в литературата (цитируемост)

От данните в приложените справки може да се отбележи, че са установени 62 цитирания на 30 от представените по конкурса публикации. Най-много - 9 цитирания има електронната публикация - Staneva, K., Marinov, E. 2012. Tradition in Medi Spa and Geotherapy in Bulgaria. 2 Balkan SPA Summit, Chesme, Turkey. <https://slideplayer.com/slide/6129083/>, 7 цитирания има публикацията - Станева, К. 2013. Предпоставки за устойчиво управление на балнео и спа туризма в България. Авангард Прима. ISBN 978-619-160-203-2, 5 цитирания има публикацията - Staneva, K. 2016. An evaluation of the potential of Cross-border region Bulgaria-Serbia for development of Wellness, medical SPA and SPA tourism - possibilities and perspective. ATLAS Tourism and Leisure Review, ISSN 2468 – 6719, Health, Wellness and Spa Tourism in the Balkans,

Netherlands. 3(2016): 43–58. Останалите публикации имат от 1 до 3 цитирания. Позволявам си да посоча, че научната продукция на доц. Станева е представена на заинтересованите и се отразява в последващи приучвания по въпросите на икономиката, управлението и устойчивото развитие на туризма.

4.4. Приноси в трудовете на кандидата (научни, научно-приложни, приложни)

Позволявам си да отбележа, че приемам посочените в справката на кандидата приноси, като си позволявам да ги обобщя и да ги подреда по следния начин:

➤ Научни приноси

1. Проучена е ролята на геомедицината и геотерапията в системата на здравния туризъм, като използвайки възможностите на геомедицината е създаден алгоритъм за избор на подходящи медикъл СПА, СПА или уелнес практики от здравнотуристическия пакет [59,60, 61, 64, 94, 121, 131, 136,137, 139, 140].
2. Проучени и оценени са палеонтологическите ресурси за туризъм в страната на база направените детайлни проучвания след 1995 г. са моделирани първите креативни палеонтологически туристически маршрути в страната [62, 63, 133, 135, 138].
3. Оценен е биоклиматичния ресурс в община Троян с оглед развитие и управление на специализиран тип рекреационен туризъм в горски условия. Проучени и оценени са възможностите за развитие на допълнителна стопанска дейност в горските стопанства, като е разработен и модел за управление на горски рекреационен туризъм. [59, 60, 139, 142, 144, 146, 154, 155].
4. Апробирани са две системи за повишаване качеството на предлаганите услуги в СПА и балнеологичния сектор: HSE (Health, Safety, Environment) и QMS (Quality Management System), които са новост за българския туристически сектор. [64, 65, 66, 67, 89, 90, 94, 97, 99, 101, 105, 109, 112, 114, 116, 118, 128, 137, 140, 147].

➤ Научно-приложни приноси

5. Разработени са концептуални модели за развитие и управление на иновативните туристически продукти в страната - Геомедицински туризъм, Горски рекреационен туризъм, уелбийнг и уелмент туризъм [62, 63, 64, 101, 107,119, 121, 122, 126, 136,137, 139, 141,143, 144, 145, 146, 147].
6. Разработени са алгоритмите за моделиране на специализирани туристически дестинации, подходящи за вграждане в комплексен здравно-туристически продукт. [62, 63,130, 133, 135, 138, 147]
7. Разработени са горско-рекреационни и геомедицински туристически дестинации, насочени към различни целеви групи в зависимост от индивидуалното здравословно

и общо функционално състояние на клиентите. Разработени са като персонализиран туристически продукт [59, 60, 62, 63, 140, 144, 149].

8. Обоснована е необходимост от създаване на нова професия „Уелнес инструктор” [61].

➤ **Приноси с приложен характер**

9. Разработени са комплексни екологични оценки на развити туристически райони и на такива с висок туристически потенциал [47, 55, 61, 67, 69].

10. Разработени са модели за създаване на туристическа идентичност на общинско ниво [129, 154, 155].

11. Разработена е специализирана методика за интегрална оценка на биоклиматичните ресурси, предоставена в Министерство на здравеопазването [59, 60].

12. Оценено е въздействието на инвестиционни предложения върху природните ресурси при реализирането им в райони с туристическа дейност [46, 47, 52, 55, 57, 59, 61, 62].

➤ **Приноси с образователен характер**

13. Участвала е в разработването на доклади за самооценка и акредитация на обучението, учебна документация - учебни планове, учебни програми, автор и съавтор е на 9 учебника и учебни пособия [62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 79].

5. Оценка на личния принос на кандидата

От представените от кандидата по конкурса за академична длъжност „професор” 3 монографии – 2 са самостоятелни, от другите 69 публикации, самостоятелни са 31, с един съавтор 17. Това позволява да се обобщи, че посочените по-горе приноси са лично дело на кандидата.

Информационната карта за заемане на академичната длъжност „професор” е попълнена съгласно изискванията.

6. Критични бележки и препоръки

Оценката на представената продукция позволява да се констатира, че освен повторения в някои публикации, съществени пропуски или противоречия не са установени. Мога да направя бележка, които е свързана по-скоро с бъдещата дейност на кандидата. Тематиката на представените публикации създава усещането за една по-голяма широта на научните, изследователските и преподавателските интереси. Следва да наблегне на научни публикации, които са в сферата на научната специалност Икономика и управление в туризма, каквато тенденция има.

7. Лични впечатления

Имам лични впечатления от работата на кандидата по конкурса доц. д-р Станева като преподавател, като колега, като ръководител на Центъра за продължаващо обучение и на

Съвета по качество на ЛТУ. Като преподавател е отговорна, взискателна към студентите, умее да ги мотивира да се усъвършенстват, подпомага ги да разработват свои решения и проекти. Като колега доц. Станева взе активно участие в 3 образователни проекта, свързани с усъвършенстване на обучението по специалностите във факултет „Стопанско управление“ на ЛТУ, както и за развитие на център за електронни форми за подпомагане на обучението и за дистанционно обучение. Като участник и като ръководител на работни екипи във ФСУ винаги проявява отговорно отношение и готовност да се търси възможно най-доброто решение.

8. Заключение

В съответствие с изискванията на ЗРАСРБ, ППЗРАС, както и Правилника за РАС на ЛТУ(2019), оценявайки по съвкупност представената научна продукция определено считам, че кандидатът по конкурса доц.д-р Красимира Светославова Станева изпълнява необходимите условия за заемане на академичната длъжност «професор»: притежава ОНС «Доктор»; повече от 2 години е доцент; представила е повече от необходимия минимум участия в публикувани монографични трудове и публикации в специализирани издания, които не повтарят тези, за придобиване на ОНС «Доктор» и на академичната длъжност «Доцент».

Във връзка с посоченото по-горе, **ПРЕДЛАГАМ кандидатът** доц.д-р Красимира Светославова Станева да **заеме академичната длъжност "професор"** по дисциплината „Здравен, балнео и СПА туризъм“, от ПН 3.9. Туризъм, научна специалност Икономика и управление, обявен от Лесотехнически университет в ДВ бр. 37/7.5.2019 г., код на процедурата АВМ – Р - 0419 - 04 .

Подпис на рецензента:

Рецензията е предадена на: 5.9.2019 г.